

VRHOVNI SUD
CRNE GORE

Izveštaj o sprovođenju Plana rada za 2017. godinu

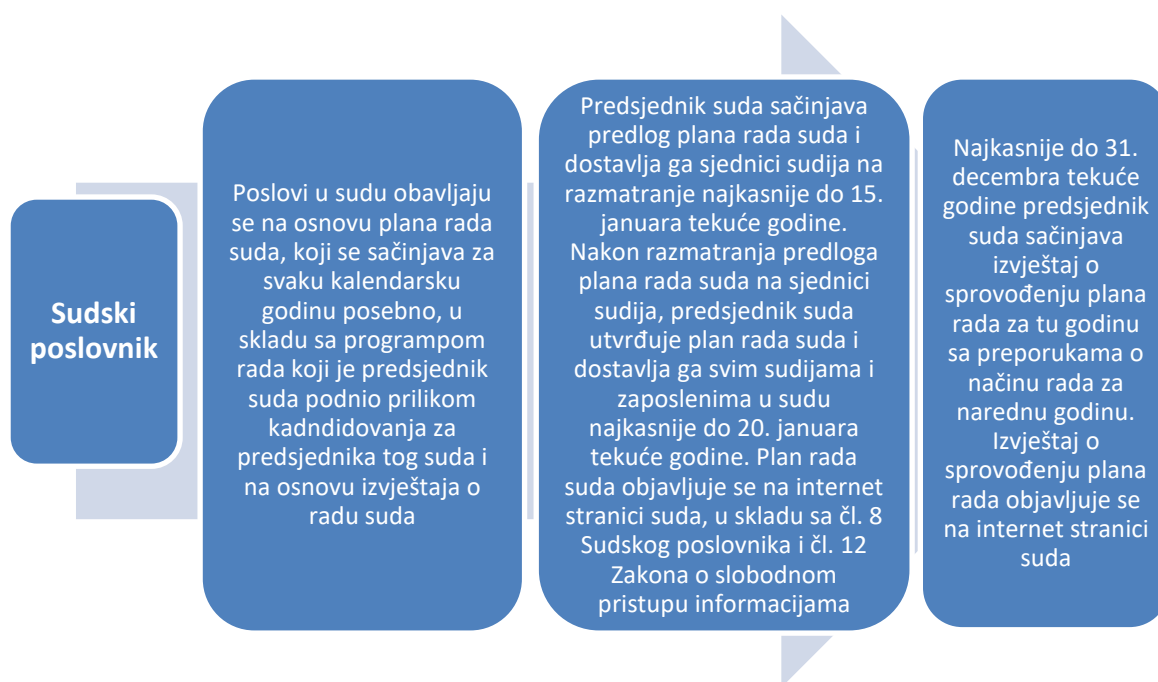
decembar 2017. godine

SADRŽAJ

Uvod	3
Organizacija suda	4
- akti koje donosi Vrhovni sud	6
- projekti u fokusu	8
- radna mjesta u Vrhovnom sudu Crne Gore	12
- obuke sudija	13
Rješavanja predmeta i trajanje postupka	14
Sudska praksa	16
Ujednačavanje kaznene politike	17
Transparentnost rada suda	18
- administrativno-tehnički poslovi	19
Preporuke	20
Kontakt lista	21

UVOD

Izveštaj o sprovođenju Plana rada za 2017. godinu, sačinjen je na osnovu čl. 30 Zakona o sudovima¹ i čl. 10 u vezi čl. 8 Sudskog poslovnika². Poštujući obavezu sačinjavanja Izveštaja o sprovođenju Plana rada za prethodnu godinu, ocijenjene su učinkovitost i opravdanost mjera utvrđenih u Planu rada Vrhovnog suda Crne Gore za 2017. godinu³.

Vrhovni sud Crne Gore je u 2017. godini ostvarivao saradnju sa državnim organima, regionalnim, evropskim i drugim međunarodnim organizacijama. Predstavnici najvišeg suda u Crnoj Gori, aktivno su učestvovali na konferencijama, okruglim stolovima i seminarima u državi i inostranstvu, doprinoseći realizaciji mnogobrojnih projekata od značaja za sudstvo.

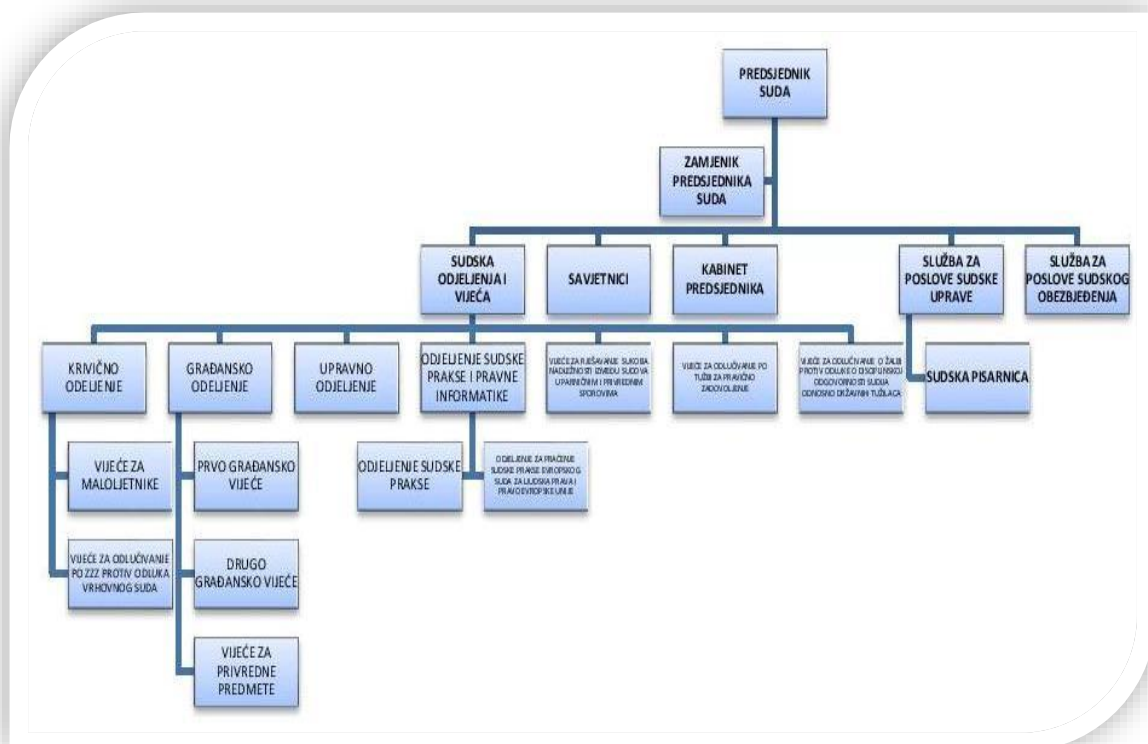
U nastavku Izveštaja predstavljeni su opšti pregled rada za 2017. godinu, za izvještajni period 01.01.2017. - 31.12.2017. godine i opterećenost sudija po vrstama predmeta za prethodnu godinu. Predmet izvještaja su i sprovedene aktivnosti u odjeljenjima Vrhovnog suda Crne Gore, godišnji presjek stanja u ljudskim resursima i realizacija mjera predviđenih u projektima sa međunarodnim partnerima.

¹ Zakon o sudovima ("Sl. list Crne Gore, br. 11/15)

² Sudski poslovnik ("Sl. list Crne Gore", br. 65/16)

³ Plan rada Vrhovnog suda Crne Gore za 2017. godinu (Su I br.29/17)

ORGANIZACIJA

U skladu sa Zakonom o sudovima i Sudskim poslovníkom, utvrđen je djelokrug rada odjeljenja i vijeća, te sastav i broj sudija i sudske administracije. Godišnji raspored poslova u Vrhovnom sudu Crne Gore⁴, koji je donijet 16. januara 2017. godine, mijenjan je dva puta.

Prva izmjena Godišnjeg rasporeda u Vrhovnom sudu Crne Gore⁵, izvršena je 20. marta 2017. godine, nakon smrti predsjednice Vijeća za privredne predmete i zamjenice predsjednika Građanskog odjeljenja, sudije Julke Badnjar. Shodno izvršenoj promjeni, sudija Branimir Femić je predsjednik Vijeća za privredne predmete, zamjenik predsjednika Građanskog odjeljenja, i zamjenik predsjednice Odjeljenja sudske prakse i pravne informatike.

Nakon izbora Vesne Jočić i dr Vesne Vučković za sudije Vrhovnog suda Crne Gore, drugom izmjenom Godišnjeg rasporeda u Vrhovnom sudu Crne Gore⁶ od 4. oktobra 2017. godine, izvršena je izmjena u dijelu rasporeda poslova sudija u Građanskom odjeljenju. Sudija Vesna Jočić je članica prvog građanskog vijeća i vijeća za privredne predmete, a sudija dr Vesna Vučković drugog građanskog vijeća. Pored

⁴ Su I br. 01/17

⁵ Su I br. 69/17

⁶ Su I br. 229/17

toga, izvršena je i izmjena u rasporedu poslova službenika, u dijelu rasporeda poslova savjetnika u Kabinetu predsjednice, a nakon što su dvije savjetnice zasnovale radni odnos na radnom mjestu savjetnik u Kabinetu.

Na osnovu sprovedenih izmjena u kadrovskom i organizacionom smislu, u prethodnoj godini sudijsku funkciju vršilo je devetnaest sudija.

Predsjednica suda je sudija Vesna Medenica, a zamjenica predsjednice suda je sudija Stanka Vučinić.

Krivično odjeljenje	Građansko odjeljenje	Upravno odjeljenje	Odjeljenje sudske prakse i pravne informatike	Odjeljenje za praćenje prakse ESLJP i prava EU	Vijeće za odlučivanje po tpz
Vesna Medenica	Radoje Orović	Stanka Vučinić	Dušanka Radović	Miraš Radović	Miraš Radović
Radule Kojović	Branimir Femić	Hasnija Simonović	Branimir Femić	Radule Kojović	Radojka Nikolić
Petar Stojanović	Dušanka Radović ⁷	Miraš Radović	Radule Kojović	Vesna Begović	Svetlana Vujanović
Miraš Radović	Vesna Begović		Natalija Filipović		
Stanka Vučinić	Natalija Filipović		Miraš Radović		
Svetlana Vujanović	Dragica Milačić		Stanka Vučinić		
	Rada Kovačević		Radoje Orović		
	Radojka Nikolić				
	Nataša Božović				
	Ranka Vuković				
	Vesna Jočić ⁸				
	Vesna Vučković *				

⁷ Sudija Dušanka Radović je predsjednica Odjeljenja sudske prakse i pravne informatike i ne postupa u parničnim predmetima, već isključivo u predmetima Odjeljenja

⁸ Sudije Vesna Jočić i dr Vesna Vučković su stupile na funkciju 14. septembra 2017. godine, nakon čega su zadužene predmetima

AKTI koje donosi Vrhovni sud

1. Unutrašnji akti

Izveštaj o radu za 2016. godinu je razmotren na sjednici sudija i dostavljen Sudskom savjetu i Ministarstvu pravde. U zaključku izvještaja je konstatovano da je u prethodnoj sudijskoj godini, Vrhovni sud Crne Gore ostvario ažurnost, efikasnost i blagovremenost u svom radu, postupajući u trostruko kraćem roku, u poređenju sa podacima iz 2015. godine. U izvještaju je dat osvrt na sudske i pravno-diplomatske aktivnosti Vrhovnog suda u 2016. godini, sa akcentom na ujednačavanje sudske prakse, transparentnost, poštovanje prava na suđenje u razumnom roku i učestvovanje u radnim grupama za pregovaračka poglavlja 23 i 24.

U cilju urednog i blagovremenog vršenja poslova, godišnji raspored poslova utvrđen je u zakonskom roku.

U stvarima sudske uprave postupljeno je u ukupno 1.240 predmeta, odnosno po upisnicima: Su I - 320, i Su V - 920 predmeta. U prethodnoj godini, postupljeno je u 276 predmeta formiranih po pritužbama građana na rad sudova.

Izveštaj o sprovođenju Plana integriteta za 2016. godinu⁹, donijet je u aprilu 2017. godine. Sprovođenje Plana integriteta treba da unaprijedi rad i ponašanje državnih službenika i sudija koji obavljaju povjerene poslove efikasno, nezavisno, transparentno i nepristrasno u skladu sa zakonskim propisima i moralnim vrijednostima. Tokom izviještajnog perioda, Vrhovni sud je primjenjivao i promovisao sve naprijed navedene principe.

Vrhovni sud Crne Gore je u prethodnoj godini objavio dva Biltena. Naime, u martu 2017. godine, objavljen je Bilten - Knjiga II za 2016. godinu, dok je Bilten - Knjiga I za 2017. godinu, objavljen u oktobru 2017. godine. Takođe, publikovano je i izdanje "Dani sudstva - sudijski dani 2016". Bilteni Vrhovnog suda su dostupni na internet stranici www.sudovi.me.

U maju 2017. godine, predstavljen je Informativnik za svjedoke/oštećene-žrtve krivičnih djela trgovine ljudima i nasilja u porodici. Informativnik predstavlja značajan vid podrške svjedocima i žrtvama prilikom boravka u sudu i ima zadatak da pruži sve potrebne informacije o krivičnom postupku, svjedočenju, mjerama zaštite, kao i kontakt podatke o zaposlenima u sudovima zaduženim za pružanje podrške.

Predsjednica Vrhovnog suda Crne Gore je utvrdila Rang listu kandidata¹⁰ po javnom oglasu za prijem 103 pripravnika za osnovne sudove u Baru, Beranama, Bijelom Polju, Danilovgradu, Žabljaku, Kolašinu, Kotoru, Nikšiću, Plavu, Podgorici,

⁹ Su I br. 100/17

¹⁰ Su I 268/17 od 06.12.2017.

Rožajama, Ulcinju, Herceg Novom i Cetinju, Privrednom sudu Crne Gore, Upravnom sudu Crne Gore i u višim sudovima u Bijelom Polju i Podgorici, te u sudovima za prekršaje u Bijelom Polju, Budvi i Podgorici i u Višem sudu za prekršaje Crne Gore. Nakon toga, donijeta je Odluka o izboru¹¹ ukupno 52 pripravnika u sudovima, koji su zasnovali radni odnos na vrijeme od tri godine u sudu u kojem su izabrani, počevši od 3. januara 2018. godine.

2. Memorandumi i sporazumi

1. U martu 2017. godine, potpisan je Sporazum o saradnji između Vrhovnog suda Crne Gore i Centra za posredovanje Crne Gore. Cilj Sporazuma je unaprjeđenje primjene pravnog instituta posredovanja, kao alternativnog načina rješavanja sporova, u pravosudnom sistemu Crne Gore kroz omogućavanje pristupa posredovanju fizičkim i pravnim licima i obezbjeđenje neophodnih prostornih, tehničkih i kadrovskih uslova.

Realizovane aktivnosti - Vrhovni sud je obavijestio sve sudove o potpisivanju i sadržini Sporazuma o saradnji, pozivajući predsjednike sudova da odrede osobu koja će biti zadužena da vodi evidenciju svih sudskih predmeta koji su upućeni na posredovanje, kontaktira odabrane posrednike i stranke radi zakazivanja posredovanja i izvještava Vrhovni sud Crne Gore o realizovanim postupcima posredovanja.

Pored toga, zabilježeni su nastupi u javnosti predsjednice Vrhovnog suda Crne Gore, u kojima je posebna pažnja posvećena afirmaciji alternativnog načina rješavanja sporova, podstičući time građane i sudije da primjenjuju posredovanje u predmetima.

Predstavnici Vrhovnog suda uzeli su učešće na seminaru o posredovanju u građanskim i imovinskim predmetima i ulozi sudija u posredovanju, koji su organizovali Vrhovni sud i Centar za posredovanje. Primijećeno je da samo Osnovni sud u Beranama redovno, odnosno mjesečno, izvještava Vrhovnom sudu o svim preduzetim aktivnostima u skladu sa potpisanim Sporazumom.

2. U oktobru 2017. godine, potpisan je Sporazum za unaprjeđenje saradnje u oblasti suzbijanja kriminala, između Vrhovnog suda Crne Gore, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva pravde, Ministarstva finansija i Državnog tužilaštva. Sporazumom je uspostavljena institucionalna saradnja za automatsku razmjenu podataka i informacija između ugovornih strana, čime će se postići unaprjeđenje saradnje u oblasti suzbijanja organizovanog kriminala i korupcije, kao i kvalitetnija i efikasnija razmjena operativnih i drugih informacija. Vrhovni sud Crne Gore je u predviđenom roku imenovao kontakt osobu za implementaciju Sporazuma.

---

¹¹ Su I br. 268/17 od 12.12.2017.

3. Projekti u fokusu

Horizontalni program za Zapadni Balkan i Tursku- projekat Evropske unije i Savjeta Evrope, koji sprovode Programska Kancelarija Savjeta Evrope u Podgorici i Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori. Od ukupno šest

projekata Horizontalnog programa, na sudstvo se odnose tri. Vrijednost cjelokupnog programa – oko 25 miliona eura.

1. Odgovornost u pravosudnom sistemu

Realizovane aktivnosti - organizovana su tri konsultativna sastanka sa sudijama na kome su predstavljena iskustva o primjeni novog sistema ocjenjivanja sudija u Crnoj Gori. Za predstavnike Vrhovnog suda Crne Gore, organizovana je studijska posjeta pravosudnim institucijama u Holandiji (april 2017) i Portugaliji (novembar 2017). Takođe, organizovana je konferencija "Uloga predsjednika sudova u ostvarivanju nezavisnog i odgovornog pravosuđa" (jun 2017), koja je okupila predsjednike svih sudova; dva seminara za sudije i tužioce na temu "Evropski i međunarodni standardi etičkog ponašanja i disciplinske odgovornosti za sudije i tužioce"; niz drugih aktivnosti koje se odnose na članove Sudskog savjeta i sastanaka na kojima su učestvovali članovi Upravnog odbora Programa.

2. Borba protiv zlostavljanja i nekažnjivosti i unaprjeđenje primjene prakse Evropskog suda za ljudska prava na nacionalnom nivou

Realizovane aktivnosti - Sprovedena je analiza primjene Evropske konvencije o ljudskim pravima od strane crnogorskih sudova. Analiza je prepoznala napredak u primjeni EK od strane nacionalnih sudova, i istovremeno dala jasne preporuke za unaprjeđenje znanja i kapaciteta sudija za primjenu standarda iz oblasti ljudskih prava u svakodnevnom radu.

U toku je izrada preporuka za sudije za unaprjeđenje primjene prakse Evropskog suda za ljudska prava na nacionalnom nivou.

Šesnaest sudija i tužilaca (od čega trinaest sudija) prošli su program obuke i postali nacionalni treneri za pravo na suđenje u razumnom roku i zabranu mučenja. Nacionalni treneri imali su priliku da posjete institucije Savjeta Evrope i Evropski sud za ljudska prava i u direktnoj komunikaciji sa sudijama suda u Strazburu steknu praktična znanja o primjeni standarda EK. Do sada su organizovane dvije kaskadne obuke na temu zabrane mučenja, koje su sproveli nacionalni treneri, a pohađalo ih je

ukupno 70 predstavnika sudova, tuzilaštava, advokata i NVO sektora. Do kraja projekta biće realizovane još dvije kaskadne obuke na temu člana 3 EK i četiri obuke na temu zaštite prava na suđenje u razumnom roku.

Unaprijeđeni su mehanizmi za harmonizaciju sudske prakse i njeno usaglašavanje sa praksom Evropskog suda za ljudska prava. Nakon konferencije svih predsjednika sudova date su preporuke za jačanje ljudskih resursa sudskih odjeljenja za ujednačavanje sudske prakse. U tom smislu, u toku je izrada „mape puta“ za jačanje mehanizama usklađivanja sudske prakse.

Ojačani su kapaciteti Odjeljenja Vrhovnog suda za harmonizaciju sudske prakse i usaglašavanje sa praksom Evropskog suda za ljudska prava. Predstavnici ovih odjeljenja imali su priliku da učestvuju na međunarodnoj i regionalnoj konferenciji u Atini i Beogradu.

3. Suzbijanje ekonomskog kriminala

Glavni korisnik ovog projekta je Agencija za sprječavanje korupcije, dok se na sudstvo odnose određene mjere koje se tiču pravila integriteta i sprječavanja konflikta interesa kod sudija i državnih tužilaca, cijeneći GRECO preporuke.

Realizovane aktivnosti - Pristupilo se izradi Priručnika za finansijske istrage, čiji je zadatak da unaprijedi institucionalnu saradnju između sudstva, Državnog tužilaštva i policije. Priručnik je zasnovan na izvještajima državne revizije i ima za cilj da olakša korišćenje nalaza revizorskih izvještaja u finansijskim istragama, posebno kada je riječ o koruptivnim krivičnim djelima, te da identifikuje istražne korake neophodne za obezbjeđenje pouzdanih dokaza. Time će se ujedno pružiti uputstva sudijama, državnim tužiocima i organima za sprovođenje zakona, potrebna za razumijevanje i pristupanje podacima iz revizorskih izvještaja, kao i preporuke za poboljšanje saradnje između revizorskih i istražnih tijela.

Povodom godišnjeg presjeka stanja u svim projektima Horizontalnog programa, na sastanku koji je organizovalo Ministarstvo vanjskih poslova, Vrhovni sud je dao punu podršku Programu, čime je u bitnom doprinio njegovom daljem razvoju. Od strane implementatora Horizontalnog programa, Vrhovnom sudu je prepušten značajan prostor za kreiranje novih aktivnosti koje će biti realizovane u nastavku Programa.

Mreža najviših sudova - osnovana je od strane Evropskog suda za ljudska prava u oktobru 2015. godine, sa ciljem razmjene informacija između Evropskog suda za ljudska prava i najviših nacionalnih sudova. Informacije se odnose na praksu Suda, konvencijsko pravo i praksu, kao i na nacionalno pravo. Vrhovni sud Crne Gore postao je član Mreže najviših sudova u maju 2017. godine. Nacionalni sudovi saraduju sa Mrežom putem kontakt osobe koju sami imenuju.

Realizovane aktivnosti - Prethodne godine, pripremljena su četiri mjesečna izvještaja o praksi Evropskog suda i time podijeljene informacije koje Vrhovni sud dobija putem Mreže najviših sudova. Izvještaji se dostavljaju svim sudijama Vrhovnog suda, kao i svim predsjednicima sudova, koji su dužni da izvještaje prosljede odjeljenjima sudske prakse, odnosno sudijama koji su zaduženi za praćenje i proučavanje sudske prakse. Izvještaji sadrže kratak činjenični prikaz predmeta, najznačajnija pitanja o kojima je Evropski sud raspravljao, te da li je i zbog čega utvrdio povredu Konvencije.

U cilju promocije članstva Vrhovnog suda u Mreži, na okruglom stolu „Harmonizacija sudske prakse i usaglašavanje sa praksom Evropskog suda za ljudska prava“, organizovanom u saradnji sa Savjetom Evrope, održana je prezentacija o nadležnostima Mreže, načinu saradnje sa nacionalnim sudovima i njenoj ulozi za harmonizaciju sudske prakse.

Dodatan način saradnje sa Mrežom najviših sudova je putem tzv. komparativnih zahtjeva. Ovi zahtjevi se dostavljaju nacionalnim sudovima preko kontakt osobe, ukoliko sudija izvjestilac Evropskog suda za ljudska prava smatra da se radi o predmetu za čije rješavanje bi bilo od značaja da se razmotri komparativno pravo država članica Savjeta Evrope. Prethodne godine, Vrhovni sud je dostavio odgovore na dva komparativna zahtjeva.

EuRoI II (Podrška EU vladavini prava II) - predstavlja EU projekat, koji se sprovodi u saradnji Visokog sudske savjeta Italije i Federalnog Ministarstva unutrašnjih poslova Italije. Glavni cilj projekta je jačanje kapaciteta sudstva i organa za sprovođenje zakona, u svjetlu ispunjavanja kriterijuma za pristupanje Evropskoj uniji, dok je specifični cilj pružanje pomoći Crnoj Gori u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala kroz efikasnu istragu i krivično gonjenje. Vrijednost projekta: oko 3 miliona eura (opredijeljena sredstva za nabavku opreme 500.000 eura)

Realizovane aktivnosti – Od početka primjene projekta (oktobar 2017), održan je jedan sastanak Upravnog odbora i nekoliko sastanaka čija je tema bila organizacija studijske posjete Hagu i Briselu. Naime, za predstavnike Vrhovnog suda Crne Gore, Državnog tužilaštva, policije i Uprave carina, organizovana je studijska posjeta Olaf-u, Europol-u i Eurojust-u, sa ciljem unaprjeđenja razmjene iskustava i informacija između predstavnika institucija. Predstavnici Vrhovnog suda pružili su značajan doprinos ostvarivanju rezultata posjete kroz aktivno učešće na sastancima sa reprezentima Olaf-a i Eurojust-a, kao i sa crnogorskim oficirom za vezu u Europol-u, što je prepoznato od strane organizatora posjete.

Pored toga, održana su dva sastanka sa ekspertima Eurol-a za procjenu tehničke dokumentacije u posjedu Vrhovnog suda, povodom projekta adaptacije sudova u

Crnoj Gori. Preliminarna misija kratkoročnih eksperata, angažovanih od strane Eurola, u direktnoj je vezi sa sprovođenjem IPA 2018, u čijem je fondu opredijeljeno 13 i po miliona eura za sektor vladavine prava, i to korisnicima - sudstvu, ministarstvu pravde (zavod za izvršenje krivičnih sankcija), ljudska prava i unutrašnji poslovi. U cilju sveobuhvatne analize prioriteta, izvršena je procjena dokumentacije i postojećeg stanja infrastrukturnog projekta, kao i dinamike nabavki opreme. Izveštaj eksperata razmotren je i u skladu sa njim, preduzete su aktivnosti na formiranju Komisije za praćenje implementacije projekta i organizaciji sastanaka u cilju izrade glavnih projekata, odnosno stvaranja tehničkih uslova za korisnike infrastrukturnog projekta.

S tim u vezi, značajna je Odluka¹² predsjednice Vrhovnog suda Crne Gore, kojom je imenovana Komisija za nadzor realizacije projekta adaptacije sudova, u čijem su sastavu predsjednica Vrhovnog suda Crne Gore, predsjednici sudova čija je adaptacija planirana, predstavnici Kabineta predsjednice, Sudskog savjeta i službe obezbjeđenja. Prepoznajući realnu potrebu za stručnim znanjem u oblasti infrastrukture, članovi Komisije su i diplomirani inženjeri, odnosno predstavnici Direkcije javnih radova.

Podsjećanje

Vrhovni sud Crne Gore je kandidovao projekat adaptacije sudova u Crnoj Gori - "Unaprjeđenje efikasnosti sudstva", u Sektorskoj radnoj grupi za ocjenu strateškog značaja prioriteta infrastrukturnih projekata, koji je zauzeo 2. mjesto na Jedinствenoj listi prioriteta

infrastrukturnih projekata, usvojenoj od strane Vlade Crne Gore, na sjednici od 30. juna 2017. godine. Projekat obuhvata adaptaciju zgrade Višeg suda u Podgorici, zgrade Višeg suda u Bijelom Polju i osnovnih sudova u Podgorici, Nikšiću, Kotoru i Beranama.

Br.	Naziv projekta SEKTOR DRUŠTVENE DJELATNOSTI	Podsektor	Strateška relevantnost projekta(%)	Zrelost projekta shodno Metodologiji	Ukupna procjena troškova (€)
1	Izgradnja Zatvora Bijelo Polje	Pravda	88%	2c	15,000,000.00
2	UNAPREĐENJE EFIKASNOSTI SUDSTVA 1. Rekonstrukcija i adaptacija sudova: Viši sud Bijelo Polje, Viši sud Podgorica i Osnovni sud Nikšić, uz prilagodavanje navedenih objekata za pristup sudovima licima sa invaliditetom 2. Rekonstrukcija zgrada osnovnih sudova u cilju povećanja efikasnosti kroz poboljšanje uslova rada i povećanje energetske efikasnosti za osnovne sudove u Podgorici, Kotoru, Nikšiću, Bijelom Polju i Beranama 3. Unapređenje efikasnosti kroz implementaciju one-stop shopova u većim sudovima	Pravda	84%	Segmenti: 1) -1b 2) -2a 3) -2a	2,660,582.99
3	Specijalna zdravstvena ustanova ZIKS	Pravda	74%	1b	3,000,000.00

¹² Su I br. 304/17 od 20.12.2017.

THE AIRE CENTRE
Advice on Individual Rights in Europe

U prethodnoj godini, nastavljena je dobra saradnja sa Aire Centrom. Uspješno su organizovana tri seminara (u maju, junu i novembru 2017). Sudije Vrhovnog suda Crne Gore su sačinile nacrt dokumenta od posebnog značaja za sudstvo - Analiza o implementaciji Evropske konvencije, koja predstavlja rezultat uspješne saradnje Vrhovnog suda i AIRE Centra na polju primjene evropskih standarda, kada je u pitanju primjena čl. 5, čl. 6, čl. 8 i čl. 10 Konvencije.

Unaprijeđenje primjene Evropske konvencije od strane nacionalnih sudova, značajno je pitanje oko kojeg su se okupile crnogorske sudije na konferencijama u organizaciji Vrhovnog suda i AIRE Centra, u pogledu odnosa između prava na pravično suđenje, prava na poštovanje privatnog i porodičnog života i slobode izražavanja u EK (mart 2017), prava na slobodu i sigurnost iz čl. 5 EK (jun 2017) i naknade štete za nezakoniti pritvor i zabrana retroaktivne primjene krivičnog zakona (novembar 2017).

Radna mjesta u Vrhovnom sudu

➤ *Sudijska mjesta: 19*

➤ *Ostala radna mjesta:*

Savjetnici – 11

Sudska administracija – 18

Shodno Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, u prošloj godini popunjena su sljedeća radna mjesta:

➤ Savjetnici

Savjetnik/ca sa 3 godine radnog iskustva - radni odnos na određeno vrijeme u periodu od 2 godine je zasnovala savjetnica. Time su sva savjetnička mjesta popunjena (5/5).

➤ Kabinet

Savjetnik/ca sa 5 godina radnog iskustva - radni odnos na neodređeno vrijeme zasnovale su dvije savjetnice. Time su oba savjetnička mjesta u Kabinetu popunjena (2/2).

➤ Služba za poslove sudske uprave

Samostalni savjetnik/ca II za pravne poslove sa 3 godine radnog iskustva - 1 nepopunjeno, s tim što je raspisan javni oglas na određeno vrijeme.

Samostalna referentkinja-arhivarka - 1 nepopunjeno.

Samostalna referentkinja-zapisničarka - 10 popunjeno, od kojih 1 na određeno na period od dvije godine radi zamjene samostalne referentkinje-zapisničarke koja je na bolovanju. Takođe je raspisan oglas za jednog samostalnog referenta-zapisničara na neodređeno vrijeme, jer je jednoj samostalnoj referentkinji-zapisničarki sporazumno presto radni odnos u decembru 2017.

Samostalna savjetnica II - upraviteljka sudske pisarnice - 1 popunjeno

Viši/a namještenik/ca higijeničar/ka - 1 (nepopunjeno)

U Službi za poslove sudskog obezbjeđenja predviđeno je ukupno 51 službeničkih mjesta.

➤ Predlog mjera na koji način popuniti savjetnička/službenička mjesta koja su privremeno upražnjena (npr. zapošljavanje na određeno)

Potrebno je popuniti 1 mjesto samostalni/a savjetnik/ca II za pravne poslove sa 3 godine radnog iskustva, 1 mjesto samostalni/a referent/kinja-arhivar/ka, 1 mjesto Viši/a namještenik/ca higijeničar/ka, 2 mjesta samostalni/a referent/kinja zapisničar/ka operater/ka (na određeno i na neodređeno vrijeme).

Realizovane obuke za 2017. godinu

U prethodnoj godini, sudije i savjetnici Vrhovnog suda Crne Gore, učestvovali su na svim obukama koje su bile predviđene planom obuka Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu i Uprave za kadrove.

Sudije Vrhovnog suda Crne Gore su učestvovali kao predavači i pohađali obuke u organizaciji Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu i njegovih partnera: "Posredovanje u građanskim i imovinskim predmetima i uloga sudija u posredovanju", "Upravljanje sudovima", "Upravni spor", "Mišljenja Konsultativnog vijeća Evropskih sudija (CCJE)", "Glavni pretres, priprema i rukovođenje glavnim pretresom i izrada presude", "Pravo na obrazloženu presudu u praksi Evropskog suda za ljudska prava", "Upravljanje trening ciklusom (TCM) i analiza potreba za obukama za sudije i tužioce (TNA)", "Ugovor u međunarodnoj prodaji roba i mjerodavnog prava", "Jačanje pravosudne ekspertize o slobodi izražavanja i medija u Jugoistočnoj Evropi (JUFREX)", "Evropski i međunarodni standardi etičkog ponašanja i disciplinske odgovornosti za sudije i tužioce", "Mišljenja Konsultativnog vijeća Evropskih sudija (CCJE)", "Uzajamno priznavanje i izvršenje, instrumenti za priznavanje i izvršenje u građanskim i privrednim stvarima u okviru EU pravosudne saradnje – preinačena EU Brisel I-bis Uredba i evropski postupci", IV modul o pravu EU kroz TAIEX ekspertsku misiju o programu prava EU o zaštiti osnovnih prava, „Obligacioni odnosi“, "Zemljišno-knjižno pravo", "Međunarodni standardi etičkog ponašanja i disciplinske odgovornosti sudija i tužilaca", "Djelotvorno pravno

sredstvo", "Zakon o parničnom postupku", obuka za predavače: "Član 10 Evropske Konvencije o ljudskim pravima - sloboda izražavanja", obuka za predavače: "Član 6 Evropske konvencije o ljudskim - pravo na suđenje u razumnom roku".

U organizaciji Udruženja sudija Crne Gore, sudije su učestvovali na seminaru "Ustavni sudovi: Između politike i pravosuđa", kao i na radionici "Jačanje sudijske nezavisnosti i transparentnosti kroz redefinisane odgovornosti sudija".

Savjetnici u Vrhovnom sudu Crne Gore su pohađali obuke koje je organizovala Uprava za kadrove: "Uvod u pravo EU i osnovi sudske saradnje u građanskim, privrednim i krivičnim stvarima" i "Slobodan pristup informacijama", u organizaciji Uprave za kadrove. Takođe, jedan savjetnik je učestvovao u obukama "Kadrovskog plan" i "Značaj Centralne kadrovske evidencije u oblasti upravljanja ljudskim resursima".

Pored toga, sudije i savjetnici su prisustvovali Okruglim stolovima, koje su organizovali Vrhovni sud i AIRE Centar, kao i seminarima čiji je organizator bio Savjet Evrope u okviru Horizontalnog Programa.

Vrhovni sud Crne Gore u saradnji sa NVO Centar za ženska prava i NVO Astra je organizovao obuku na temu "Jačanje kapaciteta službi za podršku žrtvama u pravosuđu", u cilju obuke i podrške službama za podršku oštećenima i svjedocima pred sudovima u Crnoj Gori, kako bi se obezbijedila kvalitetna podrška žrtvama porodičnog nasilja, trgovine ljudima i krivičnih djela protiv polnih sloboda. Obuku je pohađalo 25 predstavnika službi za pomoć oštećenima i svjedocima pred sudovima, a evaluacija obuke je pokazala da će stečeno znanje moći da koriste u praktičnom radu.

PLAN RJEŠAVANJA PREDMETA

Opšti pregled rada za 2017 godinu - period: 01.01.2017. - 31.12.2017.

- Ukupan broj predmeta u radu za prethodnu godinu - **4.683**
- Priliv predmeta u prethodnoj godini - **4.457**
- Broj neriješenih predmeta iz prethodne godine na dan 31.12.2017- **441**
- Broj neriješenih predmeta po vrstama; Kzz(**0**), Kzu(**2**), Kž I(**0**), Kž II (**2**) P-rev(**3**), Rev (**337**) Rev Ip(**13**), Tpz(**3**) Gzz (**0**), R (**2**), Už Rev (**4**), Uvp (**75**)
- Broj riješenih predmeta u odnosu na ukupan broj predmeta u radu (**90.56%**)
- Broj riješenih predmeta u odnosu na priliv (**95,15%**)

Opterećenost sudija po vrstama predmeta za prethodnu godinu

vrsta predmeta	broj sudija	prosječna opterećenost
Kzz	5	3.8
Kzu	5	13
KŽI	5	5.4
KŽ II	7	6.29
KŽ S I	2	1
KŽ S II	5	2.4
Kr S	5	2.6
Kr	5	25
Rev	12	138.92
P-Rev	11	7.36
Rev IP	4	54.25
Tpz	3	18
Gzz	2	1
Pzz	1	1
R	12	137.67
Už Rev	8	3
Už Rev IP	2	1
Uvp	2	335
Ur	2	1.5
IV 2 Su	1	13

- Broj neriješenih predmeta po godini inicijalnog akta, starijih od 3 godine - **248**.
- U 2016. godini, broj neriješenih predmeta bio je 87.
- Mjera iz Plana rada za 2017. godinu, predviđala je da će se predmeti u kojima postupak traje duže od 3 godine i koji potiču iz prethodne godine, završiti do **01.04.2017. godine**.
- Provjerom kroz bazu podataka, utvrđeno je da su u predviđenom roku svi predmeti **završeni**.
- Mjera iz Plana rada za 2017. godinu, predviđala je da će se neriješeni krivični, upravni i Tpz predmeti iz prethodne godine, završiti do **01.03.2017. godine**.
- Provjerom kroz bazu podataka, utvrđeno je da su u predviđenom roku svi predmeti **završeni**.
- Svi predmeti iz oblasti organizovanog kriminala i korupcije su **riješeni**.

Odjeljenje sudske prakse i pravne informatike i Odjeljenja (za praćenje) sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava i prava EU

Po prirodi posla, a imajući u vidu djelokrug rada Odjeljenja sudske prakse i pravne informatike i Odjeljenja (za praćenje) sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava i prava EU, predsjednici ovih odjeljenja su utvrdili zajednički Plan rada za 2017. godinu.

Navedena odjeljenja Vrhovnog suda Crne Gore su uspješno realizovala planirane aktivnosti u 2017. godini.

Kada je u pitanju nacionalna sudska praksa, u prošlogodišnjem periodu kroz Odjeljenje sudske prakse prošle su sve donijete odluke Vrhovnog suda u ovom periodu, sa posebnim akcentom na presude iz građanske materije, a ovo zbog potrebe praćenja ujednačenosti sudske prakse između svih vijeća Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda.

Odjeljenje sudske prakse je vršilo izradu zauzetih pravnih stavova Građanskog odjeljenja.

Praćeno je ažuriranje internet stranice Vrhovnog suda, svakodnevno su isticane informacije i objavljujane odluke Vrhovnog suda Crne Gore, a blagovremeno su objavljujani pravni stavovi. Pored toga, kroz članstvo predstavnika u radnoj grupi, date su preporuke Sudskom savjetu za doradu PRIS-a u pogledu elektronskog vođenja sudske prakse, a u skladu sa Sudskim poslovníkom.

Održavana je komunikacija sa nižestepenim sudovima, od kojih je traženo dostavljanje evidencije u vezi primjene nacionalnog zakonodavstva i stavova Evropskog suda za ljudska prava.

Prikupljane su i analizirane sve odluke Ustavnog suda Crne Gore, donijete tokom 2017. godine u predmetima Vrhovnog suda i ostalih sudova u Crnoj Gori, povodom izjavljenih ustavnih žalbi. Ove odluke učinjene su dostupnim svim sudovima, a uputi sudovima u pogledu implementacije stavova Ustavnog suda, izraženi su kroz stavove Vrhovnog suda u odlukama donijetim u predmetima ovog suda u ponovnom postupku.

Pretpostavke za napredak u oblasti poštovanja i primjene evropskih standarda u nacionalnoj praksi, ostvarene su preduzimanjem brojnih aktivnosti. Naime, sačinjen je Nacrt analize kojom će se izvršiti identifikacija u kojem dijelu treba unaprijediti primjenu prakse Evropskog suda za ljudska prava na polju zaštite ljudskih prava i sloboda u nacionalnim okvirima. Analiza će biti konačno urađena tokom januara 2017. godine.

Preduzete su aktivnosti na aktivnom učestvovanju u svojstvu predavača u obukama, organizovanim u okviru Horizontalnog Programa, kao i u drugim aktivnostima u oblasti zaštite ljudskih prava. Predsjednici odjeljenja i sudije su takođe učestvovali na nacionalnim i međunarodnim konferencijama u oblasti primjene Evropske konvencije na unutrašnjem nivou. U oblasti usaglašavanja sudske prakse, Vrhovni sud je kroz aktivno učešće sudija realizovao partnerske aktivnosti na projektu, koji se od 2015. godine implementira u saradnji sa AIRE Centrom. Primijećeno je da nižestepeni sudovi nijesu ostvarili aktivnu ulogu u pogledu kandidovanja tema za seminare na temu primjene Evropske konvencije, te da treba uložiti dodatan napor u tom pogledu.

U prošloj godini, odjeljenja su preduzimala značajne aktivnosti u konkretnim sudskim predmetima, radi unaprjeđenja rada Vrhovnog suda pri pozivanju na praksu Evropskog suda za ljudska prava. Pored toga, pružen je bitan doprinos zauzimanju i izradi pravnih stavova ostalih odjeljenja Vrhovnog suda.

Takođe, u cilju identifikacije problema u stvaranju jedinstvene sudske prakse, predsjednica Odjeljenja sudske prakse i predsjednik Odjeljenja (za praćenje) sudske prakse ESLJP i prava EU, su organizovali sastanke sa predsjednicima odjeljenja sudske prakse nižestepениh sudova. Kontinuirano su pružani odgovori nižestepenim sudovima na postavljena sporna pitanja o primjeni relevantnih pravnih stavova ESLJP na činjenične situacije u konkretnim predmetima, kao i važnim pitanjima za zauzimanje jedinstvene sudske prakse.

Ujednačavanje kaznene politike

Na kraju 2017. godine, izvršena je analiza kaznene politike crnogorskih sudova za 2017. godinu. Na temelju te analize uočeno je da postoji neujednačenost kaznene politike u odnosu na određena krivična djela. Preporučeno je da se preduzmu određene mjere i aktivnosti kako bi se postigla ujednačenost kaznene politike za krivična djela gdje je ta nejednakost uočena.

S obzirom da je povećan broj krivičnih djela nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici iz čl. 220 Krivičnog zakonika Crne Gore, to je urađena posebna analiza kaznene politike za ovo krivično djelo, i to u periodu 2014-2017. godine. U toku 2014. godine, u strukturi izrečenih osuđujućih osuda, kazna zatvora je izrečena u 27 % predmeta, dok je u 2017. godini broj izrečenih kazni zatvora u visini 50 %, što jasno ukazuje da je značajno pooštrena kaznena politika, a sve u cilju postizanja kako generalne, tako i specijalne prevencije ovih krivičnih djela.

Transparentnost rada

Imajući u vidu da je otvorenost rada Vrhovnog suda Crne Gore, jedan od načina za postizanje povjerenja koje građani imaju u rad sudova, kao i način demokratske kontrole nad radom sudova, prethodne godine je posvećena pojačana pažnja realizaciji planiranih aktivnosti na polju odnosa sa javnošću. Otvorenost sudske vlasti, volja za saradnjom i kreativnost najvišeg suda u državi, ispoljeni su na svakom planu sprovedenih aktivnosti.

Vrhovni sud Crne Gore je informisao javnost o svom radu organizovanjem redovne godišnje konferencije za medije, i tom prilikom je predstavljen Izveštaj o radu Vrhovnog suda Crne Gore za 2016. godinu, kao i izvještaj o radu sudova opšte i posebne nadležnosti u Crnoj Godini.

Svi relevantni dokumenti blagovremeno su učinjeni dostupnim javnosti. Naime, na internet stranici Vrhovnog suda Crne Gore svakodnevno su se isticale pravnosnažne sudske odluke, objavljivale presude Evropskog suda za ljudska prava protiv Crne Gore, međunarodni akti, akti suda, sporazumi o saradnji, kao i objave, odnosno saopštenja od značaja za informisanje javnosti, kojih je bilo ukupno 93.

U cilju unaprjeđenja odnosa Vrhovnog suda Crne Gore sa javnošću, izrađen je nacrt Komunikacionog protokola sudova u Crnoj Gori (KOPS), koji je sudijama predstavljen na Danima sudstva. Trenutno se razmatraju sugestije u pogledu važnih segmenata teksta Protokola.

S obzirom na potrebu sudske vlasti da održava dobre odnose sa medijima i predstavi svoj rad građanima putem sredstava informisanja, predsjednica Vrhovnog suda Crne Gore je imala više intervjua i pojavljivanja u štampanim i elektronskim medijima. Takođe, Vrhovni sud Crne Gore je aktivno pratio izvještavanje medija o radu suda.

Transparentnost, efikasnost i djelotvornost svog rada, Vrhovni sud Crne Gore je obezbijedio i u predmetima formiranim po zahtjevima za slobodan pristup informacijama. Naime, u 2017. godini, podnijeta su 33 zahtjeva, od kojih su 4 usvojena, 19 odbijena, u 3 su pružena obavještenja o objavljenoj informaciji, a 7 zahtjeva je ustupljeno drugom organu.

U okviru "Otvorenih vrata", delegacija Vrhovnog suda Crne Gore primila je u posjetu polaznike druge godine Policijske akademije Danilovgrad. Tokom posjete, polaznicima Policijske akademije predočeni su rezultati rada sudova, strateški ciljevi i izazovi u funkcionisanju sudske grane vlasti. Na sastanku je dogovorena dalja saradnja sa Policijskom akademijom, u vidu potpisivanja Sporazuma o saradnji, a imajući u vidu da je jedan od ciljeva ove bezbjednosno-obrazovne institucije usklađivanje rada crnogorske policije i drugih bezbjednosnih subjekata sa evropskim standardima, čime će se povećati nivo zakonitosti, odgovornosti i poštovanja ljudskih prava, te efikasnije odgovoriti na sve bezbjednosne izazove.

Javnost suđenja u krivičnom predmetu Višeg suda u Podgorici protiv više okrivljenih zbog krivičnih djela stvaranje kriminalne organizacije iz čl. 401a st. 1 Krivičnog zakonika Crne Gore i terorizam u pokušaju iz čl. 447 st. 1 u vezi čl. 20 Krivičnog zakonika Crne Gore, je dodatno omogućena kroz obezbjeđenje prenosa uživo, posredstvom Radio difuznog centra. Predsjednica Vrhovnog suda Crne Gore je donijela odluku zbog neophodnosti praćenja glavnog pretresa audio-vizuelnim putem tokom trajanja postupka, imajući u vidu da se navedeni krivično-pravni slučaj odnosi na događaj povodom kojeg se vodi krivični postupak protiv više lica, da se obezbjeđuje krivičnopravna zaštita najvažnijim društvenim vrijednostima, i to ustavnom uređenju i bezbjednosti Crne Gore, te dobrima zaštićenim međunarodnim pravom. Opravdanje za donošenje odluke je predstavljao visoki stepen interesovanja koje je iskazala javnost, uz poštovanje prava na pravično suđenje i garancije javnosti sudskih postupaka. Time je takođe pružen doprinos ostvarenju potreba medijskog izvještavanja o radu sudova, kroz koje se ostvaruje uvid u funkcionisanje krivičnog pravosuđa.

Određena pažnja posvetila se i pitanju korišćenja društvenih mreža od strane sudija i zaposlenih u sudstvu. Vrhovni sud Crne Gore priznaje značaj društvenih mreža i njihov uticaj na formiranje javnog mnjenja i s tim u vezi razmotreno je usvajanje politike o pravilima ponašanja prilikom upotrebe društvenih medija od strane zaposlenih, kako u privatnom, tako u poslovnom pogledu.

- Administrativno-tehnički poslovi - radi obezbjeđenja zakonitog, blagovremenog i efikasnog obavljanja administrativno-tehničkih poslova u sudu, svi zaposleni su poštovali obaveze utvrđene Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, a naročito u pogledu zakonitog rada sudske pisarnice, računovodstveno-knjigovodstvenih poslova, transparentnosti, pouzdanosti i tačnosti korišćenja i unosa podataka u PRIS.

Preporuke

- Preporuke za unaprjeđenje sudske prakse u pogledu primjene međunarodnih pravnih standarda u konkretnim predmetima crnogorskih sudova biće sadržane u Analizi, čija izrada je u toku, a biće publikovana i dostupna svim sudijama u prvom kvartalu 2018. godine
- Radi postizanja boljih rezultata na polju rješavanja spornih pitanja i ujednačavanja sudske prakse, preporučuje se češće održavanje sjednica Gradjanskog odjeljenja i vijeća, kako bi se povećao nivo efikasnosti Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda Crne Gore
- Važno je nastaviti sa izradom i distribucijom mjesečnih izvještaja koji uključuju odabrane odluke Evropskog suda za ljudska prava
- Nastaviti sa praćenjem svih projekata čiji je korisnik Vrhovni sud Crne Gore u ime sudstva. Potrebno je ukazati da su u prethodnoj godini sprovedene i određene mjere koje nijesu bile predviđene Planom rada za 2017. godinu, s obzirom da se radi o specifičnoj prirodi projektnih obaveza. Sve realizovane aktivnosti u projektima pokazale su spremnost i adaptabilnost Vrhovnog suda Crne Gore da blagovremeno odgovori svim zadacima implementatora projekata
- Usvojiti Komunikacioni Protokol sudova u Crnoj Gori, u cilju unaprjeđenja transparentnosti suda, saradnje sa medijima i povećanja povjerenja javnosti u rad sudstva
- Neophodno je sprovesti dalje aktivnosti u okviru Komisije za praćenje nadzora realizacije projekta adaptacije sudova, i održavati redovnu komunikaciju sa članovima Komisije - predstavnicima Direkcije javnih radova, kao i ekspertima EUROL II. U cilju ispunjenja očekivanja realizacije projekta, nužan je potpuni angažman Komisije, kao i strogo poštovanje rokova predviđenih hodogramom obaveza
- Pratiti realizaciju Sporazuma o saradnji sa Centrom za posredovanje i preduzeti korake na planu podsticanja bolje komunikacije sudova sa Vrhovnim sudom Crne Gore, povodom izvještavanja o preduzetim medijabilnim aktivnostima, putem imenovanih kontakt osoba
- Redizajnirati izgled internet stranice www.sudovi.me

PREDSJEDNICA SUDA
Vesna Medenica, s.r.

KONTAKTI

Predsjednica Vrhovnog suda Crne Gore

vesna.medenica@sudstvo.me

Predsjednik Krivičnog odjeljenja Vrhovnog suda Crne Gore

radule.kojovic@sudstvo.me

Predsjednik Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda Crne Gore

radoje.orovic@sudstvo.me

Predsjednica Odjeljenja sudske prakse

dusanka.radovic@sudstvo.me

Predsjednik Odjeljenja (za praćenje) prakse ESLJP i prava EU

miras.radovic@sudstvo.me

Sekretarka Vrhovnog suda Crne Gore

sanja.boreta@sudstvo.me

Kabinet predsjednice Vrhovnog suda Crne Gore

mirjana.bobicic@sudstvo.me

Upraviteljka pisarnice

danijela.sekulic@sudstvo.me

PROJEKTI

Mreža najviših sudova

kontakt osoba: tijana.badnjar@sudstvo.me

Horizontalni Program

kontakt osoba: mirjana.bobicic@sudstvo.me

Izveštaj o sprovođenju Plana rada za 2017.

Eurol II - Podrška EU vladavini prava

kontakt osoba: ksenija.jovicevic@sudstvo.me

Projekat adaptacije sudova (IPA 2018)

kontakt osobe:

sanja.boreta@sudstvo.me, ksenija.jovicevic@sudstvo.me, bojana.bandovic@sudstvo.me.